ఆల్మట్టి

ఇక్కడ ఏ గొడవా కాదు. కానవసరం లేదు. శివాజీరావుగారు ఆంధ్రా ప్రతినిధి, నేను కర్ణాటక ప్రతినిధి కావాల్సిన అవసరమూ లేదు. అంటే ఎవరైనా కనిపెట్టి దాడి చేసే ముందే నేనే చెప్పేస్తే మంచిది. మాది రాయలసీమ ప్రాంతమే కాక మా అమ్మమ్మది కోలార్ జిల్లా, కర్ణాటక. నేను పుట్టింది బళ్ళారి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో చేరవలసి, చేరలేదు అని శివాజీరావుగారు చెప్పిన బళ్ళారిలో నేను పుట్టాను. అయితే నేను చెప్పే మాటలకు ఇది కారణం కాదు.

చరిత్ర అనేది చూసేవాళ్ళను బట్టి, చెప్పేవాళ్ళను బట్టి చాలా మారుతుంది. రాయల సీమకు నీళ్ళు లేకపోవడానికి, నల్గొండలో ఫ్లోరోసిస్ రావడానికి వేరే వేరే కారణాలు కూడా చాలా చెప్పుకోవచ్చు. నదీజలాల సమస్య దానితో పరిచయం లేనివాళ్ళకు అర్థం కావడం కొంచెం కష్టం. టిఎంసిలు, క్యూసెక్కులు అని ఏమిటేమిటో అంటూ ఉంటారు. అది సులభంగా మింగుడు పడదు. టిఎంసి అంటే 100 కోట్ల ఘనపుటడుగులు. అంటే పెద్ద బిల్డింగ్ నిండే నీళ్ళు అని ఊహించుకోండి. ఒక్క టిఎంసి ఎంతా అంటే 10 వేల ఎకరాల ఆరుతడి సాగుకు సరిపోయే అంత. అంత నీళ్ల ఒక్క బిల్డింగ్‌లో ఊహించుకుంటే అది ఒక్క టిఎంసి. మనం వందల టిఎంసిల గురించి మాట్లాడుకుంటున్నాం. అంత పరిమాణం నీటిగురించి మాట్లాడుకుంటున్నాం.

కృష్ణానదితో సమస్య ఏమిటంటే నదిలో నీళ్ళు తక్కువ, అవసరం ఎక్కువ. ఆ నది ఎక్కువ భాగం మైదానాలలో ప్రవహిస్తుంది. గోదావరి ఎక్కువ భాగం అడవులలో ప్రవహిస్తుంది. కృష్ణా నది పరీవాహక ప్రాంతంలో ఎక్కువ భాగం ఇతరత్రా కూడా వెనకబడిన ప్రాంతం. అంటే వర్షపాతం ఎక్కువగా లేని ప్రాంతంలో ప్రవహిస్తుంది. గోదావరి అట్లా కాకుండా ఇతరత్రా కూడా కొంత వర్షపాతం ఎక్కువగా ఉండే ప్రాంతంలో ప్రవహిస్తుంది. అందువల్ల కృష్ణానది జలాల గురించి కొంత కొట్లాట సహజం. నాక్కావాలంటే నాక్కావాలని అందరూ కొట్టుకోవడం సహజం. ఈ కొట్లాట జరగకుండా

ఉండాలంటే పంచుకోడానికి ఒక సహేతుకమైన ప్రాతిపదిక ఉండాలి. ఎవరికి అందుబాటులో ఉండే నీళ్ళు వాళ్ళు ముందు వాడుకొని, ప్రాజెక్టులు కట్టేసుకోని, మేము ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్నాము కాబట్టి నాకు నీళ్ళు ఇయ్యాల్సిందే అని తరవాత ట్రిబ్యునల్ దగ్గర వాదించడం ఎక్కువగా జరుగుతూ వస్తున్నది. లేదా ట్రిబ్యునల్ ఒక అవార్డు ఇస్తే ఆ అవార్డును ఎవరికి తోచిన మేరకు, ఎవరికి తోచిన పద్ధతిలో వాళ్ళు అతిక్రమించి ఎదుటి వాళ్ళ మీద మాత్రం నిందలు వేయడం - ఇది కూడా జరుగుతూ ఉంది. ఇది ఒక నాగరిక సమాజంలో ఉండవలసిన పద్ధతి కాదు - అందులోనూ మనం ఒక ఫెడరల్ వ్యవస్థగా రూపొందాలి అనుకుంటున్నాం కాబట్టి . మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ - ఈ మూడు రాష్ట్రాలు కృష్ణా పరీవాహక ప్రాంతంలో ఉండే రాష్ట్రాలు. కృష్ణానదీ జలాలు ఏ రకంగా పంచుకోవాలనే దానికి ప్రాతిపదిక ప్రజల అవసరం, భాష కాదు. తెలుగు కాదు, కన్నడం కాదు, ఇంకొకటి కాదు, ప్రజల అవసరం ప్రాతిపదిక. ఈ అవసరం అనుకుంటే సహజంగానే వారు చెప్పినట్టు ఆ ప్రాంతంలో పండే పంట లేమిటి, వాటికి నీళ్ళు ఎంత కావాలి అనేదే కాకుండా ఆ ప్రాంతంలో ఇతర జలవనరులు ఏమున్నాయి? భూగర్భ జలాలు ఎంతున్నాయి? ముందు నుంచీ చెరువులు ఏమన్నా ఉన్నాయా అక్కడ? కృష్ణానదిలో కలిసేవి కాకుండా, వేరే వాగులు ఏమన్నా ఉన్నాయా? వాటి నుండి నీళ్ళేమైనా వస్తాయా? ఇవన్నీ కూడా లెక్కలోకి తీసుకొని పంచుకుంటే బాగుంటుంది. ఇప్పుడున్నటువంటి పంపకంలో అంటే బచావత్ అవార్డులో మనకు తక్కువ ఇచ్చారు. కర్ణాటక, మహారాష్ట్రకు ఎక్కువ ఇచ్చారు. అంటే కారణం అంతకు ముందే మనం ఎక్కువ వాడుకుంటున్నాం. వాళ్ళు తక్కువ వాడుకుంటున్నారు. ముందునుంచీ ఉన్నటువంటి ప్రాజెక్టుల వాడకం తీసుకుంటే ఆర్థర్ కాటన్ కృష్ణా డెల్టా వర్క్స్ కట్టినప్పుడే మొట్టమొదటి వాడకం మొదలయ్యింది. అది ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వచ్చింది. తరవాత నాగార్జున సాగర్ వచ్చింది. ఎక్కువ భాగం మనం అప్పటికే ప్రాజెక్టులు కట్టుకొని వాడుకుంటున్నాం.

కాబట్టి బచావత్ అవార్డు ఏం చేసిందంటే ఉన్న ప్రాజెక్టులకు వాడుకుంటున్న దానిని ఖరారు చేసి ఆపైన మిగిలిన దానిని పంచింది. అట్లా పంచినప్పుడు మనకు తక్కువ వచ్చింది, వాళ్ళకు ఎక్కువ వచ్చింది. ఎందుకంటే మనం ముందే ఎక్కువ వాడుకుంటున్నాం కాబట్టి. కానీ మొత్తం మీద మనకే ఎక్కువ వచ్చింది. 2060 టిఎంసిలలో 800 ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు, 700 కర్ణాటకకు, 560 మహారాష్ట్రకు. ఇవి నికర జలాలు. అంటే 75శాతం dependability మేరకు లెక్క కట్టిన జలాలు. నూరు

సంవత్సరాలలో 75 ఏళ్ళు తప్పనిసరిగా ఇంత నీళ్ళు ఉంటాయి అనుకొని, ఆ నీళ్ళు మాత్రమే తీసుకొని దానిని పంచారు. అవి 800 ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు, 700 కర్ణాటకకు, 560 మహారాష్ట్రకు వచ్చినయి. ఆపైన కూడా ఎప్పుడూ కొంత నీళ్ళు ఉంటాయి- అప్పుడప్పుడూ అంతకంటే తక్కువ అయితే కావచ్చు- ఈ నీళ్ళను మిగులు జలాలు అంటారు. దాన్నే Surplus Water అంటారు. దాన్నే Flood Water అంటారు. దానిని కొంత వర్గీకరణ శివాజీరావుగారు చేశారు కానీ ఆచరణలో ఆ వర్గీకరణ ఎవ్వరూ చెయ్యడం లేదు. నికర జలాలని బచావత్ చెప్పిన 2060 టిఎంసిలకు మించి ఉన్నదంతా కూడా మిగులు జలాలే. దీనికి సంబంధించి ఒక అసంతృప్తి కర్ణాటకలో, మహారాష్ట్రలో ఉంది అనేది మనం అర్థం చేసుకోవాలి. బచావత్ అవార్డును ఎంతగా తెలుగువాళ్ళం Own చేసుకుంటున్నామో, మహారాష్ట్రవాళ్ళు, కర్ణాటక వాళ్ళు Own చేసుకోవడం లేదు. వాళ్ళకు అసంతృప్తి ఎందుకంటే ఎక్కువ నీళ్ళు వచ్చేది పడమట కనుమలు అని ఇందాక శివాజీరావుగారు కూడా చెప్పారు. కానీ ఎక్కువ వాడుకుంటూ ఉన్నది కింద ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్. నీళ్ళు పుట్టేది మా మహారాష్ట్రలో, లేదా కొంత కర్ణాటకలో - ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్కువ ఎట్లా వాడుకుంటుంది అని వాళ్ళ వాదన. వాళ్ళ వాదననూ మనం వినాలి - ఒప్పుకొన్నా, ఒప్పుకోకపోయినా. ఎక్కువ నీళ్ళెట్లా వాడుకుంటారు? అంటే దిగువకు పోయేకొద్దీ ఏమవుతుందంటే వేరే వేరే నీళ్ళంతా వచ్చి కలుస్తాయి. పైనుంచి వచ్చిన నీళ్ళకు కింది నుంచి వాగులు, వంకలు, ఉపనదుల నుంచి, అడవుల నుంచి నీళ్ళొచ్చి కలసి నది వెడల్పు అవుతుంది. నీళ్ళు ఎక్కువ ఉంటాయి. కాబట్టి దిగువన ఉన్నవాడికి ఎక్కువ నీళ్ళు అందుబాటులో ఉంటాయని ఎక్కువ వాడుకొనడం, అది ఎట్లా సరైనదవుతుంది అనేది వాళ్ళ వాదం. వినాలి మనం దానిని. పైన అవసరం ఎక్కువ ఉండి, కింద లభ్యత ఎక్కువ ఉంటే కిందనుంచి పైకి దానిని వెనక్కి పంపించే మార్గం ఏమైనా ఆలోచించ గలుగుతామా, ఖర్చు పెడతామా - అవసరమైతే జాతీయ సమస్యగా తీసుకొని అది కూడా ఆలోచించాలి అనేది వాళ్ళ వాదన.

సరే వాళ్ళు అన్నది ఏమటంటే ఈ 75% లభ్యత ప్రాతిపదిక మీద నికర జలాలు అని ఏవైతే పంచడం జరిగిందో అవి పోను ఉన్న మిగులు జలాల మీద మూడు రాష్ట్రాలకూ సమాన హక్కు ఇచ్చి ఉండాలి అనేది ఆనాడు వాళ్ళు పెట్టిన ప్రతిపాదన, ఇప్పటికీ వాళ్ళకున్న అసంతృప్తి. బచావత్ ఏం చేసినాడంటే మిగులు జలాల మీద ఎవ్వరికీ హక్కు ఉండదు. అంటే ఎవ్వరూ ప్రాజెక్టులు కట్టుకోడానికి వీలులేదు. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ వాళ్ళు దాన్ని ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఉన్న ప్రాజెక్టుల ద్వారా కానీ, లిఫ్టు

స్కీముల ద్వారా కానీ, తాత్కాలికమైన ఏర్పాట్ల ద్వారా కానీ వాటిని ఉపయోగించుకోవచ్చు. అంతే తప్ప ప్రాజెక్టులు కట్టుకోవడానికి వీలులేదు మిగులు జలాలమీద. అది కూడా ఆంధ్రప్రదేశ్‌కే ఆ హక్కు ఉంటుంది. పైవాళ్ళు తాత్కాలికమైన ఏర్పాట్ల ద్వారా కూడా ఆ నీళ్లను వాడుకోడానికి వీలులేదు. దీనిపట్ల అసంతృప్తి కొంత ఉంది కర్ణాటకలో, మహారాష్ట్రలో చాలా ఉంది. దీనికి ఇచ్చిన ఆర్గ్యుమెంట్ ఏమిటంటే వర్షం తక్కువగా ఉన్న సంవత్సరాలలో కిందివాళ్ళకు నీళ్ళు ఎక్కువగా రావు కాబట్టి వాళ్ళకు అవసరం ఉంటుందీ అనేది. కానీ Catchment అంతా పైనే లేదు కదా. Catchment నది మొదటి నుంచి చివరి వరకు ఉంటుంది. Catchment అంతా మొత్తంపైనే ఉంటే అప్పుడు పైవాళ్ళకు వచ్చేస్తుంది, కింది వాళ్ళకు రాకుండా పోతుంది అనుకోవచ్చు. Catchment అంతా అట్లా ఏమీలేదు. మన శ్రీశైలం నల్లమల అడవులు సుమారైన Catchment కృష్ణానదికి. తుంగభద్రా నది కృష్ణానదిలోకి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే వచ్చి కలుస్తుంది. కాబట్టి తుంగభద్రలో వచ్చే ఫ్లో అంతా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వచ్చి కలిసేదే. భీమా నది దాదాపు మన మహబూబ్‌నగర్ బోర్డర్‌లో వచ్చి కృష్ణా నదిలో కలుస్తుంది. 100 టిఎంసిలు మాత్రమే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కలుస్తాయని శివాజీరావుగారు అన్నారు. నాకు తెలిసిన లెక్క 340 టిఎంసిల వరకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వచ్చి కలుస్తుంది. అంటే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కూడా సుమారయిన Catchment ఉంది. Catchment పైన మాత్రమే ఉండేటట్లయితే అప్పుడు వర్షం తక్కువ ఉన్న సంవత్సరాలలో కింది వాళ్ళకు నీళ్ళు ఉండవు కాబట్టి మామూలు సంవత్సరాలలో మిగులు జలాలు వాళ్ళే వాడుకోనివ్వాలి అనే తర్కంలో అర్థం ఉంటుంది. Catchment పైనుంచి కిందవరకు ఉండేటప్పుడు తక్కువయినప్పుడు పైన తక్కువ అవుతుందో, కింద తక్కువ అవుతుందో, అలాగే తక్కువ అయిన సంవత్సరంలో మనకు సరిగ్గా రావచ్చు, వాళ్ళకు తక్కువ కావచ్చు, అటువంటప్పుడు మామూలు సంవత్సరాలలో మిగులు జలాలు అందరూ ఎందుకు వాడుకోకూడదు అనేది ఒక ముఖ్యమైన వాదన. వాళ్ళు, కర్ణాటక వాళ్ళు పెడుతున్నారు ఇది. వాళ్ళు ఇవ్వాళ అంటున్నది ఏమిటంటే మీరెట్లాగైతే తెలుగుగంగ, గాలేరు - నగరి, హంద్రీ - నీవా అనే పేర్ల మీద మీకు హక్కులేని మిగులు జలాల మీద హక్కులు కల్పించుకొని తదుపరి అవార్డు కోసం వాదన తయారు చేసుకుంటున్నారో మేము కూడా మాకు హక్కులేని మిగులు జలాలు కోసం ఆల్మట్టి కట్టుకొని భవిష్యత్ కోసం వాదన తయారు చేసుకుంటున్నామని వాళ్లు అంటున్నారు. తెలుగు గంగకు సంబంధించి శివాజీరావుగారు చెప్పేది మనవాళ్ళు తెలియక లేదా తెలివితక్కువగా అది మిగులు

జలాలు అన్నారు అని. అది వాస్తవం కాదు. మిగులు జలాలనే వాడుకుంటున్నాం మనం. మూడు రాష్ట్రాల కోటాగాకాక, 5టిఎంసిలు, 5టిఎంసిలు, 5టిఎంసిలు ఆ 15 కాక ఇంకొక 14.8 టిఎంసిలు తెలుగుగంగలో వాడుకుంటూ ఉన్నాం. 29.8 టిఎంసిలు తెలుగుగంగ సామర్థ్యం. అంటే దాదాపు 30 అనుకోండి. అందులో సగం బచావత్ అవార్డు ప్రకారం ఈ మూడు రాష్ట్రాలు 5, 5, 5 ఇచ్చినాయి మద్రాసుకు నీళ్ళివ్వడానికి. మిగిలిన సగం కర్నూలు, కడప, నెల్లూరు జిల్లాలకు నీళ్ళు ఇచ్చేదానికి మనవాళ్ళు పెట్టుకున్నారు. దీన్ని ఇప్పటికీ మనం ఒప్పుకోలేదు.

ఆల్మట్టి విషయంలో డాక్యుమెంట్లు చూపించండి అంటే కర్ణాటక చూపించడం లేదు. కరక్టే చూపించడం లేదు. మనం ఏం చేస్తున్నాం? మనం తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు డాక్యుమెంట్లు చూపిస్తున్నామా కర్ణాటకకు? మనమూ చూపించడం లేదు. ఈ దొంగ వ్యవహారం అందరికీ అలవాటయ్యింది. ట్రిబ్యునల్ ఎందుకు పెట్టుకోలేదు? బచావత్ అవార్డు వచ్చిన తరవాత అవార్డు అమలుకు సంబంధించి ఒక నిష్పాక్షికమయిన అథారిటీ, ఒక ట్రిబ్యునల్ ఒకటి ఎందుకు పెట్టుకోలేదంటే మన అలసత్వమో, బద్ధకమో, మన వాళ్ళకు తెలియకపోవడమో కాదు - కారణం అందరూ దొంగలు కాబట్టి. దొంగలు పోలీస్‌స్టేషన్ పెట్టుకోరు కదా. అక్కడ మనమీద కూడా కేసులవుతాయి. సమస్యను అర్థం చేసుకోవడం అవసరం. సమస్య ఏందంటే కృష్ణానదిలో నీళ్ళు తక్కువ, అవసరం ఎక్కువ కాబట్టి అందరూ దొంగతనం చెయ్యాలి దాన్నే ఎట్లోకట్లా. కాబట్టి ఎవ్వరికీ ట్రిబ్యునల్ వద్దు. చేతనైనకాడికి దొంగతనం చేసుకుంటూ ఉందాం మనము. ఎదుటివాడు చేసినప్పుడు మాత్రం గొడవచేద్దాం - ఈ రకమైన వైఖరి ఉంది అందరిలోనూ. మనం తెలుగుగంగకు సగం నీళ్ళు మిగులు జలాల్ని - అంటే ప్రాజెక్టులు కట్టుకోవడానికి వీల్లేని జలాల్ని వాడుకుంటున్నాం. రాయలసీమ కోసమని కడుతున్న గాలేరు - నగరి, హంద్రీ - నీవా.... ప్రకాశం జిల్లాలోని పాత రాయలసీమ ప్రాంతానికి కొత్తగా ప్రపోజ్ అయిన వెలిగొండ ప్రాజెక్టు - వీటన్నిటికీ కలిపి 140 టిఎంసిలు నీళ్ళు కావాలి. దాంట్లో పదో వంతు కూడా ఆ వాగుల్లో లేవు. గాలేరు - నగరి అనేదాంట్లో నీళ్ళు కనిపించేది కష్టం ఎప్పుడయినా సరే. ఆ పేర్లు పెట్టి, మనవాళ్ళు చేస్తున్నదేంటంటే గాలేరు అనే ఒక వాగు మీద ఒక ప్రాజెక్టు, ఇంకొక వాగుమీద ఒక ప్రాజెక్టు, ఇంకేదో పెద్ద కాలువ అని ఒక ప్రాజెక్టు. అక్కడేమీ నీళ్ళుండవు. అయినా ప్రాజెక్టులు కట్టేసి, రిజర్వాయరు పెద్దది కట్టి శ్రీశైలం నుండి కృష్ణానదిలోని మిగులు జలాలు తీసుకుపోయి దానిలో కలపాలి. ఇవి మిగులు జలాలు. ప్రాజెక్టులు కట్టుకునే హక్కులేని మిగులు

జలాలు కాబట్టి ఏం చేస్తారు అంటే ఆ వాగులు చూపిస్తారు. ఈ వాగు మీద కడుతున్నాం కానీ, మేము కృష్ణా నది మిగులు జలాలేమీ వాడుకోవడం లేదు అని మనవాళ్ళు ఆర్గ్యూ చేస్తారు. ఈ పని చేసింది రాయలసీమ వాళ్ళు. నేను ఎందుకు చెప్తున్నానంటే ఈ మాట....ఈ పని చెయ్యాలి అని ఆందోళన చేసింది రాయలసీమ వాళ్ళే. శ్రీశైలం రిజర్వాయరు నుంచి తెలుగుగంగ కోసం పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్ అని చెప్పి కాలవ పక్కకు తీశారు. దాని సామర్థ్యం 11 క్యూసెక్కులు ఉంటే చాలు తెలుగుగంగ కోసం. కాని దానిని 40 క్యూసెక్కులకు పెంచింది రాయలసీమ ఉద్యమకారులు. రాయలసీమ అంటే మీకు తెలుసు - బాంబులు తీసుకొని పోతారు. బాంబులు తీసుకొని పోయి పెద్ద బండరాయి అక్కడేసి దీన్ని మీరుగాని 11 క్యూసెక్కులు నుంచి 40 క్యూసెక్కులకు పెంచకపోతే మేము బాంబులేసి దీనిని పగులగొట్టి పెంచుతాము అని ఎం.వి.రమణారెడ్డి, రాజశేఖరరెడ్డి, రాజగోపాలరెడ్డి గొడవ చేసి పెంచినారు. మరి ఈ లెక్క రాసి ఇచ్చినామా కర్ణాటకకు? మేమిట్లా పెంచినాము, 11 క్యూసెక్కులు సరిపోక 40 క్యూసెక్కులు పెంచుకున్నాము, పొరపాటయ్యిందని కర్ణాటక గవర్నమెంటుకు మన గవర్నమెంటు ఏమీ ఇయ్యలేదు. అది బ్రహ్మాండంగా అట్లాగే ఉంది. మీరు పోతిరెడ్డిపాడు పోయి హెడ్ రెగ్యులేటర్‌ను కావాలంటే చూసిరండి. అది బ్రహ్మాండంగా పెరిగి ఉంది. ఎందుకోసం పెరిగి ఉంది? ఎప్పటికయినా రాయలసీమలో ఏవో నీళ్ళు లేని వాగులు చూపించి ప్రాజెక్టులు కట్టి కృష్ణానదిలోంచి నీళ్ళు తీసుకుపోవాలి. ఇది దొంగతనం అవుతుంది. దొంగలు ఏమంటారు? పేదవాడిని దొంగతనం ఎందుకు చేస్తావయ్యా అంటే ధనవంతులు ఆస్తి అంతా ఆక్రమించుకున్నారు కాబట్టి దొంగతనం చేయక తప్పదు అంటారు. అంటే రాయలసీమ పరిస్థితి ఏంటంటే కృష్ణాజిల్లా వాళ్ళు నికర జలాలంతా తీసుకున్నారు కాబట్టి దొంగతనం చేయడం మాకు తప్పవదు. రాయలసీమ పరిస్థితే అది. కృష్ణానది నికరజలాలకు సంబంధించి 800 టిఎంసిలు ఏవైతే ఆంధ్రప్రదేశ్ వాటాకు వచ్చిందో దాంట్లో రాయలసీమకు వచ్చేదానికంటే మూడురెట్లు కృష్ణా జిల్లా తీసుకుంటున్నది. కృష్ణాజిల్లా అంటే నాగార్జునసాగర్, కృష్ణాడెల్టా ప్రాజెక్టు కలిపి తీసుకుంటున్నది. దాంట్లో 1/3వ వంతు మాత్రమే రాయలసీమకు వస్తుంది. కాబట్టి రాయలసీమ వాళ్ళు ఏం చేయాలి? దొంగతనం చేయాల్సిందే. ఆస్తిలేని వాళ్ళు దొంగతనం చేయక తప్పదు కదా. రాయలసీమలో పెట్టే వాదన ఇదే. మనం రిపోర్టులు తీసుకుపోయి కర్ణాటకకు ఇచ్చిందేమీ లేదు.

ఈ మాట నేను ఎందుకంటున్నానంటే ఈ రోజు ఆల్మట్టికి సంబంధించి రెండు

విషయాలున్నాయి. ఒకటి సాగు విస్తీర్ణం పెంచుకోవడం కోసం వాళ్ళు కొంత ఎక్కువ నీళ్ళు - అప్పర్ కృష్ణాకు కేటాయించిన 155 టిఎంసిల కంటే ఎక్కువ 173 కో దేనికో వాళ్ళు పెంచుకుంటా మంటున్నారు. దీనికి వాళ్లకి నీళ్ళెక్కడవి అని ఒక ప్రశ్న. ఒకటి వాళ్ళకు Return Flow కింద 34 టిఎంసిలకు హక్కు ఉంది. ఆ 34 టిఎంసిలు వాళ్ళు అప్పర్ కృష్ణాలోనే ఉపయోగించు కునేటట్లయితే వాళ్ళు అనుకున్నట్టుగా సాగును పెంచుకోవచ్చు. అప్పుడు అది మనకు కష్టం కాదు. బచావత్ అవార్డుకు వ్యతిరేకమేమీ కాదు. వాళ్ళు ఈ పని చేస్తారో, ఏ పని చేస్తారో మనకు తెలియదు. ఎందుకంటే వాళ్ల ఉద్దేశ్యాలేమిటో మనకు తెలియదు. మనం Logical గా ఆలోచిస్తే అసాధ్యం అయితే కాదు. 155 టిఎంసిలు ఏవైతే అప్పర్ కృష్ణాకు బచావత్ అవార్డులో కేటాయించబడ్డాయో దానికి 34 టిఎంసిల Return Flow అంటే ఊటజలం - ఊట జలం ఎక్కువ కర్ణాటకకే కేటాయించబడింది. మనకు 11 టిఎంసిలే వచ్చింది. దానిని కలుపుకుంటే వాళ్లు ఆల్మట్టి కింద కాలువలు తవ్వుకొని ఒక 3,40,000 ఎకరాలకు నీళ్ళు పారించుకొన్నాసరే సాధ్యమే అవుతుంది. అసాధ్యమేమీ కాదు. అంతే చేస్తున్నారా, ఇంకేమైనా చేస్తున్నారా మనకు తెలియదు. వాళ్ళు పరిశుద్ధులని నేనేమీ అనడం లేదు. చెయ్యొచ్చు వాళ్ళు చెయ్యదల్చుకుంటే. ఈ రకంగా పెంచుకోదల్చుకుంటే వాళ్ళకా హక్కుంది. దాంట్లో తప్పేమీ లేదు. వాళ్ళు ఇదికాకపోతే ఇంకొకటి చేస్తున్నారా అని చూడటానికి మార్గం ఏముంది? మనవాళ్ళు బయలుదేరిపోయి, MLAలు, MPలు పోయి అక్కడ Dam చూసొచ్చారు. వీళ్ళకు Dam అంటే ఏమిటో తెలియదు, హైట్ అంటే ఏమిటో తెలియదు, నీళ్ళు అంటే ఏమిటో తెలియదు. చూసివస్తే ఏమి తెలుస్తుంది? అందుకే ట్రిబ్యునల్ ఒకటి, కృష్ణా రివర్ వ్యాలీ అథారిటీగానీ, వేరే నిష్పాక్షిక ట్రిబ్యునల్ గానీ, ఒక పరిష్కార యంత్రాంగం పెట్టుకొని అందరూ దానికి కట్టుబడి ఉండాలి. పెట్టుకోవడానికి అభ్యంతరం లేదు కానీ వాడికుండాల నాకు మాత్రం వద్దు. పోలీస్‌స్టేషన్ వాడికుండాల నాకు మాత్రం వద్దు. అట్లా కాదు అందరికీ వర్తించేటటువంటి ఒక నిష్పాక్షిక అథారిటీని పెట్టుకోవాలి. అలా పెట్టుకుంటే వాళ్లు చూడగలుగుతారు. ఆల్మట్టికి వీళ్ళు 155 టిఎంసిలకు 34 టిఎంసిలు మాత్రమే కలుపుకుని దాని ప్రకారం మాత్రమే పెంచుకుంటున్నారా? లేకపోతే వేరే ఏమన్నా చేస్తున్నారా అనేది చూడగలుగుతారు. కర్ణాటక గవర్నమెంటుకు సరయిన సలహాదారులు లేరు కానీ రాయలసీమ వాళ్ళనెవరినన్నా అడిగి ఉంటే వాళ్ళు ఇంకొక సలహా ఇచ్చి ఉందురు ఈపాటికి. అక్కడ ఏదో ఒక వాగు ఉండకపోదు. నీళ్ళు లేని వాగు ఒకటి. నువ్వు దాన్ని చూపించి ఆ

నీళ్లను మేము కలుపుకుంటాం ఆల్మట్టిలో అని చెప్పి ఉండొచ్చు. నీకు బుద్ధిలేదు అని చెప్పి ఉండేవాళ్ళు. మనం గాలేరు - నగరిలో అదే పని చేస్తున్నాం. హంద్రీ - నీవాలో అదే పని చేస్తున్నాం. వెలిగొండలోనూ అదే పని చేస్తున్నాం. ఇంకా ఎన్నో చేయబోతాం రాయలసీమ జిల్లాలలో. చెయ్యకపోతే రాయలసీమకు నీళ్ళు రావు.

రెండవది పవర్ జనరేషన్ కోసం ఇంకా ఎక్కువ పెంచుకుంటున్నారనేది. ఇక్కడ సమస్య ఏమిటంటే పెంచుకున్నదంతా కూడా వాళ్ళు పవర్ జనరేషన్ కోసమని చెప్పి తప్పని సరిగా సాగుకే వాడుకుంటారు అని మనం అనుకొని వంద టిఎంసిల నిల్వ సామర్థ్యం ఉంటే 150 టిఎంసిల వరకు దాన్ని పెంచుకోవచ్చు కాబట్టి అంత వాడుకుంటారు. ఇంత పోతుంది మనకు అని అలా ముందే ఊహించుకోడం అర్థవంతమైనదేనా అని నేను అడుగుతున్నాను శివాజీరావుగారిని.

150 టిఎంసిలు పారించుకోదలచుకుంటే నూరు టిఎంసిల రిజర్వాయరు కావాలన్నది కరక్టే. కాబట్టి నూరు టిఎంసిల రిజర్వాయరు ఉంటే నువ్వు ఆటోమేటిక్‌గా 150 టిఎంసిలు పారించుకోబోతున్నావు అని అనుమానించడం కరక్టేనా? నేను బెంగుళూరులో ఒక ఇంజనీరుతో మాట్లాడుతుంటే - బెంగుళూరు వాళ్ళతో మాట్లాడబట్టి కొన్ని విషయాలు వాళ్ళు ఎట్లా చూస్తున్నారనేది నేను చెప్పగలుగుతున్నాను. ఆయన ఒక మాట అన్నాడు - 260 మెగావాట్ల ఉత్పత్తి కోసం అంత చేయాల్సిన అవసరం లేదు అని. ఎందుకు నిల్వ చేస్తున్నారని అడిగితే దాని కింద ఇంకొన్ని మేము కట్టుకుంటున్నాం కదా వాటి టర్బైన్లు తిప్పడానికి అందుకోసం మేము ఎక్కువ నీళ్లు పెట్టవలసి వస్తున్నది for the sake of pressure అన్నాడు. నేను ఇంజనీర్‌ను కాను కాబట్టి నాకు ఆ వాదన తప్పో ఒప్పో తెలియదు. వాళ్ళకిదో ఒక వాదన ఉంది. నేనైతే ఇటువంటివి అన్నీ కూడా వాళ్లు నిజాయితీగా చెపుతున్నారా లేదా అనే దృష్టి నుంచి చూడాలనుకుంటాను. వాళ్ళు 60 టిఎంసిల సామర్థ్యం మాత్రమే ఉండవలసిన ఆల్మట్టిని ఇప్పుడు 250 టిఎంసిలకు పెంచుకుంటూ ఉన్నారు. కొంత పెంచుకునే ఆయకట్టుకోసం. అంతవరకైతే 34 టిఎంసిల వరకు - నేను ఇంతకుముందే చెప్పాను రిటర్న్ ఫ్లోలో వాళ్ళకు హక్కు ఉంది కాబట్టి తప్పేం లేదు. కాని అంతకుమించి వాళ్ళు పెట్టుకుంటున్నారు. దాన్ని వాళ్ళు పవర్ జనరేషన్ కోసమే వాడుకోవడం లేదు. 250 టిఎంసిలో, 400 టిఎంసిలో వాళ్ళు వాడేసుకుంటున్నారని మనం ఊహించుకోవాల్నా. లేకపోతే సెంట్రల్ గవర్నమెంట్‌కు సహకరించి మన హైకోర్టు ఆర్డరిచ్చింది, సుప్రీంకోర్టు

కూడా సూచించింది, ఇప్పుడయినా సరే ఒక ట్రిబ్యునల్ ఏర్పాటు చేసుకుని ఖచ్చితంగా వాళ్ళు దీనికి కట్టుబడి ఉండేటట్టు మనం చూడలేమా? నిజానికి వాళ్ళు 250 టిఎంసిల దాకా దాచిపెట్టుకున్నా, దాన్ని ఉపయోగించుకోకపోతే మనకు తక్కువ అయ్యేది కొంచమే. భారీ వర్షాలు ఉన్నటువంటి సంవత్సరములో మాత్రమే మీరు నిల్వ చేయాలని వాళ్ళకు ముందే ఒక కండీషన్ పెట్టేస్తే, ఆ సంవత్సరము వాళ్ళు 250 టిఎంసిలు పెట్టుకున్నా దానినుంచి ఆవిరయ్యే 25, 30 టిఎంసిలు మాత్రమే మనకు సంవత్సరానికి తగ్గుతాయి. అది పెద్ద సమస్యేమీ కాదు. అసాధ్యం ఏమీ కాదు.

ఇంకొక విషయం కూడా చెప్పుకోవాలి. ఈ అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజెక్టు లేదా ఆల్మట్టి ఉండే బీజాపూర్ జిల్లా పాత హైద్రాబాదు రాష్ట్రంలోని జిల్లా. మరాఠ్వాడ, కర్ణాటక, తెలంగాణ ఎట్లా ఉంటుందో బీజాపూర్ అట్లే ఉంటుంది. చాలా వెనకబడిన ప్రాంతం. సాగునీరు చాలా అవసరమున్న ప్రాంతం. వాళ్ళు తమకున్నటువంటి రిటర్న్ ఫ్లోని కూడా ఉపయోగించుకొని బచావత్‌లో మంజూరు కాకపోయినా, ప్రాజెక్టు మంజూరు కాకపోయినా, మంజూరు అయిన రిటర్న్ ఫ్లో ని ఉపయోగించుకొని కొంత ఆయకట్టు పెంచుకుంటే, బచావత్ అవార్డు పరిధిలో ఉన్నంత కాలం మనం అభ్యంతరం చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. కరెంటు ప్రొడక్షన్ కోసం వాళ్ళు ఇంకా ఎక్కువ నిల్వ చేసుకుంటే వాళ్ళు కరెంటు ప్రొడక్షన్ కోసం మాత్రమే దానిని వాడుకొనేటట్టు చూడటం మనకు సాధ్యమే. ఒక ట్రిబ్యునల్ ఏర్పాటు చేసుకుంటే - దాంట్లో తెలుగువాళ్ళు వద్దు, కన్నడం వాళ్ళు, తమిళులు కూడా వద్దు, బెంగాలీలను పెట్టుకుందాం కావాలంటే. బెంగాలీలనో, పంజాబీలనో పెట్టుకుందాం ట్రిబ్యునల్‌లో. ఆ రకమైన ఏర్పాటు చేసుకోవడం అసాధ్యం కాదు. వాళ్ళ వెనుకబాటుతనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ ఏర్పాటు మనం చేసుకోలేమా అని ఒక ప్రశ్న. సాధ్యమవుతుందని నేననుకుంటాను. మన హైకోర్టు కూడా అదే చెప్పింది. హైకోర్టు చివరకి ఏమందంటే రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలూ బచావత్ అవార్డుకి కట్టుబడి ఉంటామని హామీ ఇస్తున్నాయి కాబట్టి నువ్వు దొంగ నువ్వు దొంగ అని మేం తేల్చము, ఇద్దరూ కలిసి ఒక ట్రిబ్యునల్ పెట్టుకోండని మన హైకోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. దాని ప్రకారం కూడా సాధ్యమని నేననుకుంటాను.

రెండవది ఇప్పుడు 2000 సంవత్సరం వచ్చేటప్పటికి ఈ అవార్డు అయిపోతుంది. బచావత్ అవార్డు టైమ్ అయిపోతుంది. కొత్త అవార్డు రావాలి. ఈ కొత్త అవార్డును దృష్టిలో పెట్టుకొని నేను ఇంతకుముందు చెప్పినట్లుగా హక్కులను సృష్టించుకుంటూ

ఉన్నారు. బచావత్ అవార్డు ఆ టైమ్‌లో ఉపయోగించిన పద్ధతి ఏమిటంటే ఇప్పటికున్న ప్రాజెక్టులను ఖరారు చేస్తాము. మిగిలిన దానిని divide చేస్తాము. మీ ప్రతిపాదనల ప్రకారమే divide చేస్తాము అన్నారు. రాబోయే అవార్డులోనూ అదే అనబోతారు కాబట్టి ఇప్పుడే కట్టేసుకుందాం ప్రాజెక్టులను. అందుకే గాలేరు - నగరికి పునాదిరాయి, హంద్రీ - నీవాకు పునాదిరాయి, వెలిగొండకు పునాది రాయి, ఆల్మట్టికు పునాది రాయి. రాళ్ళు బండలూ వేస్తున్నారు. Construction అవుతుందో లేదో, నీళ్ళు ఉన్నాయో లేవో ఎవరికీ తెలియదు. రాళ్ళు పడితే ప్రాజెక్టు ఉంది, ఇంత ఆయకట్టు ఉంది, మాకియ్యి అని కొట్లాటకు కూర్చోవాలి. కొట్లాటకు కూర్చొనే ఆ టైమ్‌లో కర్ణాటక, ఆంధ్రా అన్న విషయం కొంచెం సేపు పక్కకుపెట్టి అసలు కృష్ణానది జలాలు ఏ ప్రాతిపదిక మీద పంచుకోవాలి? అనేదాని గురించి ఒక పునరాలోచన అవసరమనేది మేము భావిస్తున్నాం. రాయలసీమ ఉద్యమకారులు బలంగా ముందుకు వెడుతున్నారు. చర్చకోసం ఒక 10 నిమిషాలు మీకు దాన్ని వివరించి నేను ముగిస్తాను.

రాయలసీమకు నీళ్ళ విషయంలో ఎప్పుడు అన్యాయం జరిగిందంటే తుంగభద్ర మీద పెద్ద ప్రాజెక్టు కట్టించుకోవడంలో రాయలసీమ ఉద్యమకారులు విఫలమైనారు, అప్పటి నాయకులు విఫలమైనారు అని శివాజీరావుగారు అన్నారు. అదొక అంశం. బళ్లారి జిల్లా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కలప లేదంటే అది ఒకరు ఇచ్చేది ఒకరు తీసుకొనేది కాలేదు, జనాభా ప్రాతిపదిక మీద పోయారు. జిల్లాల పునర్విభజనలో బళ్ళారిటౌన్ తెలుగు మెజారిటీ కానీ గ్రామాలంతా కన్నడం మెజారిటీ గ్రామాలే. అందువల్ల బళ్ళారి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు రావడం సాధ్యం కాలేదు. పాలిటిక్స్ ఏమీ నడవలేదు అని నేను అనడం లేదు. పాలిటిక్స్ కొంత నడిచినా సెన్సెస్ లెక్కల ప్రకారం కరెక్టే. పోనీ అక్కడ ప్రాజెక్టు కట్టడం వల్ల ఉపయోగం ఏం రాలేదా తెలుగువాళ్ళకు అంటే స్థానిక తెలుగు వాళ్ళకు రాలేదు కానీ, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లా వాళ్ళు చాలామంది అటుపోయి భూములు కొనుక్కున్నారు. హోస్‌పేట, బళ్ళారి, సింధనూరు, గంగావతి మొత్తం అంతా వాళ్ళే భూములు కొనుక్కొని ఉన్నారు. ప్రయోజనం రాకుండా ఏమీ పోలేదు తెలుగువాళ్ళకు. ఇప్పుడు ఈ గొడవ వస్తే, వాళ్ళను తన్ని తరిమేస్తే వాళ్ళు మళ్ళీ ఇక్కడకు వస్తారు - విజయవాడకో, గుంటూరుకో. అది వేరే సంగతి. రాయలసీమకు అన్యాయం జరగడమనేది ఎప్పుడు మొదలయ్యింది అంటే రాయలసీమకు ఉండేది రెండే రెండు నదులు కృష్ణానది, పెన్నా. పెన్నానది అయితే కడప జిల్లాలో, అనంతపురం జిల్లాలో

ఎక్కడ చూసినా ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. దాని ఉపనదులు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. కర్నూలు జిల్లాలో తుంగభద్ర చాలా భాగం సమీపంగా పోతుంది. కృష్ణానది అత్యధిక భాగం ప్రవహించేది మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో. ఆ సంగతి చాలా మందికి తెలియకపోవచ్చు. కృష్ణానది అంటే కృష్ణా జిల్లాలో అనుకుంటాం మనం. అది అత్యధిక భాగం ప్రవహించేది మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో. వాళ్ళకు ఈ రోజు మొట్టమొదటిసారి జూరాల ప్రాజెక్టు వచ్చింది. ఇన్ని ఏళ్ళు వాళ్ళకు ఏ ప్రాజెక్టూ రాలేదు. కృష్ణానదిలో చుక్క నీళ్ళు వాళ్ళకు ఉపయోగంలోకి రాలేదు. ఈ రోజు వచ్చింది. ఈ జూరాలకు కూడా ఆయకట్టు తక్కువ, నాగార్జున సాగర్‌కింద కృష్ణా డెల్టాతో పోలిస్తే. జూరాల గురించి కూడా కర్ణాటక వాళ్ళకు అనుమానాలు ఉన్నాయి. మీరు చూపిస్తున్న ఆయకట్టు నిజం కాదు, మీరు చూపిస్తున్న నీళ్ళు మీకున్న ఈ 17 టిఎంసిలకు పరిమితం కావడం లేదు, మీరు కూడా మిగులు జలాలు వాడుకుంటున్నారు అని కర్ణాటక అంటుంది. లెక్కలు చూపించండి అంటుంది. మన దగ్గర లెక్కలు లేవు. చూపించం మనం. వాళ్ళేకాదు మనమూ చూపించం. ఎవ్వరూ చూపించరు.

పులిచింతల మంజూరు అయ్యింది. పులిచింతల ఉండేది నల్లగొండ, గుంటూరు జిల్లాల సరిహద్దులో. కృష్ణానది నల్గొండ, గుంటూరు జిల్లాలను వేరు చేస్తూ పోతుంది. మునిగేది గుంటూరు జిల్లాలో కొంచెం, నల్గొండ జిల్లాలో కొంచెం. నీళ్ళు వచ్చేది కృష్ణా జిల్లాలో ఇప్పటికీ నీళ్ళు రాని ప్రాంతాలైన నందిగామ, కంచికచర్ల ఆ ప్రాంతానికి. కొంత గుంటూరు కూడా వస్తే రావచ్చు. అయితే పులిచింతలకు నీళ్ళు ఎక్కడివి అని రాయలసీమ వాళ్ళు అడుగుతున్నారు. మా హంద్రీ - నీవాకు ఇవ్వడానికి నీళ్ళు లేవు. మా గాలేరు - నగరికి నీళ్ళు లేవు. మరి పులిచింతలకు నీళ్ళు ఎక్కడినుంచి వచ్చాయంటే కృష్ణానది డెల్టాను ఆధునీకరణ చేస్తూ ఉన్నాం దానివలన నీళ్ళు మిగులుతాయి. ఆ నీళ్ళు ఉపయోగిస్తున్నాము అన్నారు. ఈ మాటను రాయలసీమ వాళ్ళే నమ్మడం లేదు. అబద్ధం అంటున్నారు. ఇక కర్ణాటక వాళ్ళకు ఇంకెంత అనుమానం ఉండాలి? నువ్వు ఎక్కడనుంచి నీళ్లు తీసుకుంటున్నావు, నీకు హక్కు లేని surplus water నువ్వు వాడుకుంటున్నావు. Consistent గా ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ పని చేస్తూ ఉంది. అదే అనుమానం ఇంకా ఎక్కువ కర్ణాటకకు, మహారాష్ట్రకు ఉంది. అట్లే మనకూ అనుమానం ఉంది ఆల్మట్టి విషయంలో. నువ్వు ఒక మాట చెప్పి ఇంకొక పని చేస్తున్నావు, పవర్ జనరేషన్ కోసమని చెప్పి నువ్వు సాగుకోసం వాడుకోబోతున్నావు, ఆ నిర్ధారణకు ముందే వచ్చేసి

మొత్తం కృష్ణా జిల్లా, ఖమ్మం జిల్లా ఎట్లా నాశనం అయిపోతాయి అని ఊహిస్తూ కూర్చోకుండా నివారించడానికి మనం ఏం చర్యలు తీసుకో గలుగుతాము, ఏ రకమైనటువంటి ట్రిబ్యునల్స్‌గానీ, అథారిటీగానీ ఏర్పాటు చేయగలుగుతామని ఆలోచించాలి. ఆ ప్రాజెక్టు ఇంకా నిర్మాణం ఏమీ కాలేదు. ఇప్పటికైనా రెండు గవర్నమెంట్లు ఒప్పుకుంటే మనలాంటి వాళ్ళందరం ఒత్తిడి పెట్టి ఇక్కడ తెలుగు అని కాదు, కన్నడ అని కాదు న్యాయం కావాలి మనకు. ఆ న్యాయం ఏ ప్రాతిపదిక మీద జరగాలి? 2000 సంవత్సరం తరవాత నదీ జలాలు మళ్లీ పంచుకునేటప్పుడు, రాయలసీమ ఉద్యమకారుల నుంచి ఒక ప్రపోజల్ ముందుకు రావొచ్చు. ఏమనంటే కృష్ణా నదీజలాల మీద, కృష్ణా, గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలవాళ్ళ కుండే హక్కును సగానికి తగ్గించుకోవాలి. ఎందుకంటే మీకు అక్కడ భూగర్భ జలాలు సుమారుగా ఉన్నాయి. చెరువులు ఉన్నాయి. మీ పంటలు కొంత మార్చుకోవాల్సి రావచ్చు. ఇప్పుడున్నంత పుష్కలంగా పంటలు అప్పుడుండకపోవచ్చు. ఒక 25 శాతం తగ్గొచ్చు మీకు. తగ్గినా తగ్గించుకోవాలి. శ్రీశైలం దగ్గర ఇంకా ఎక్కువ ఆపేసి అక్కడ నుంచి పోతిరెడ్డిపాడు హెడ్ రెగ్యులేటర్ - మేము ముందే వెడల్పుచేసి పెట్టుకున్నాం కదా దాన్ని రెడీగా, ఎప్పుడైనా మీ మీద ఒత్తిడి పెట్టి సాధించుకోవచ్చని - దానితో తీసుకుపోతాం మేము రాయలసీమకు నీళ్ళు. ఇదీ రాయలసీమ వాళ్ళ డిమాండు. ఇది రాబోతుంది. ఇది సీరియస్ డిమాండ్. ఇవ్వాళ ప్రత్యేక తెలంగాణ, ప్రత్యేక రాయలసీమ ఉద్యమాలు చాలా సీరియస్ డిమాండ్స్‌తో ముందుకు రాబోతున్నాయి. ఆలోచించకపోతే ప్రయోజనం లేదు. మొన్న ఇక్కడ కాల్దారిలో కాల్పులు జరిగాయి. నిడదవోలు దగ్గర బావులకు పెట్టుకునే మోటార్లకు కరెంట్ చార్జీలు పెంచితే మేము కట్టము అని గొడవ చేశారు. చంద్రబాబు నాయుడు ఏమన్నా డంటే అక్కడసలు బావులు ఎక్కడ ఉన్నాయి, మోటార్లు ఎక్కడ ఉన్నాయి - అంతా అబద్ధం అన్నాడు. నాకూ అదే ఆలోచన వచ్చింది. నిజమే బావులు ఎందుకు ఉంటాయి? అది 15 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది కాటన్ కట్టిన ఆనకట్ట నుంచి. బ్రహ్మాండమైన ఆనకట్ట. అయితే ఆనకట్ట నీళ్ళు రెండు పంటలకే వస్తాయి. మూడో పంటకు వాళ్ళు బావి నీరు పెట్టుకుంటున్నారు. అక్కడ భూగర్భ జలాలు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. ఎంత లోతుకు పోతే మీకు నీళ్ళొస్తాయని అడిగాను, ఎందుకంటే నల్గొండలో 400 అడుగులు పోవాలి. అనంతపురంలో 450 అడుగులు పోవాలి. లోతుకు పోయేది ఏందండీ, అరటిబోద కొట్టేస్తే నీళ్ళు పైకే వస్తాయి అన్నాడు.

నీళ్ళు పైకే వస్తాయి, మేము లోపలికి పోనక్కర్లేదు అంటున్నారు వాళ్ళు. నెలకు లక్షల రూపాయల కరెంటు బిల్లులు కట్టే మోటార్లు పెట్టుకున్నారు కాల్దారిలో. తెలంగాణ వాళ్ళయినా, రాయలసీమ వాళ్ళయినా అడిగేది ఏమిటంటే నీకు కాలువ నీళ్ళే కాకుండా ఇంత భూగర్భజలాలు ఉన్నాయి. మాకు మాత్రం ఏమీ లేకుండా ఎందుకు పోవాలి? మీకు భూగర్భజలాలు అంత బాగున్నప్పుడు అవి వాడుకోండి మీరు, నది నీళ్ళు మాకు వదిలిపెట్టండి. రాయలసీమ కంటే కోస్తా జిల్లాలలో వర్షపాతం రెండు రెట్లు ఎక్కువ ఉంది. అక్కడ 600 మి.మీ. లు అయితే ఇక్కడ 1200 మి.మీ. ఉంటుంది. అయినా కృష్ణా నది జలాలలో మూడు రెట్లు వాళ్ళే వాడుకుంటున్నారు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు మీద ఇప్పుడు ఆందోళన మొదలయ్యింది పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో. మేము పౌరహక్కుల సంఘం ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నాం పోలవరం ప్రాజెక్టును వ్యతిరేకించాలని. ఎందుకు వ్యతిరేకించాలంటే మిత్రులు చెప్పారు ఆల్మట్టి కడితే బాగల్‌కోట్ మునిగిపోతుందని. అట్లా పోలవరం కడితే దేవీపట్నం మునిగిపోతుంది. పోలవరమూ మునిగిపోతుంది. పైకి భద్రాచలం వరకు కూడా మునిగిపోతుంది. దేవుడు ఉండడు. శ్రీరాముడు ఉండడు భద్రాచలంలో. అంతా మునిగిపోతారు. మా వరంగల్ జిల్లాలో ఏటూరు నాగారం మునిగిపోతుంది. గుడులు మునిగిపోతాయని కాదు, వేలాదిగా కోయ, కొండరెడ్డి, గోండు ప్రజానీకం మునిగిపోతారు. నిర్వాసితులు అవుతారు. వాళ్ళు ఎక్కడికిపోయి రిక్షాలు తొక్కుకోలేరు. వేరే కూలి చేసుకోలేరు. ఏమీ చేసుకోలేరు. పోలవరం ఎందుకోసం వస్తోంది? జంగారెడ్డిగూడెం, చింతలపూడి, నందిగామ అంటే కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలో ఇప్పటికీ ఇంకా నదీ జలాలు రాని ప్రాంతాలకు నీళ్ళు ఇచ్చేదానికి. అక్కడ బ్రహ్మాండమైన భూగర్భ జలాలు ఉన్నాయి. ఫస్ట్ క్లాసయిన నేల అది. మంచి మామిడి తోటలు, జీడి మామిడి తోటలు పండించుకుంటారు. ఏమి అవసరం వాళ్ళకు? పోలవరం ప్రాజెక్టు కట్టి గిరిజనులు అందరినీ ముంచి నీళ్ళు తెచ్చుకోవాల్నా? నదీజలాలు, భూగర్భ జలాలు, వర్షపాతము, చెరువులు, ఇంకా కట్టగల చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులు అన్నీ కూడా లెక్కలోకి తీసుకోవాలి. నీటి వనరు ఒక ప్రకృతి వనరు. గాలి ఎట్లా ప్రకృతి వనరో నీళ్ళు అట్లా ప్రకృతి వనరు. అది అందరికీ సమానంగా అందుబాటులో ఉండాలి. ఇదొక మౌలికమైన ప్రజాస్వామ్య సూత్రం అని నేననుకుంటున్నాను. అది అందరికీ సమానంగా అందుబాటులో ఉండాలి. ఈ ప్రాతిపదిక మీద ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు సంబంధించి నా అంచనా ఏమిటంటే అన్ని రకాల

నీటి వనరులనూ కలిపి అందరూ అందరికీ సమానంగా వాడుకొనేటట్లయితే ప్రతి ఎకరానికి ఒక పంటకు సాగునీరు ఇవ్వొచ్చు. ఈ మాట కొన్ని ప్రాంతాల వాళ్ళకి పెద్ద విషయంగా అనిపించకపోవచ్చు కానీ అనంతపురం జిల్లా, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలలో ఈ మాటంటే వాళ్ళు ఎంత ఆనందపడతారో. వాళ్ళకు అది ప్రాణంగా లేచొచ్చినట్టుగా అనిపిస్తుంది. నీళ్ళు అనే వనరును పంచుకోవడం ఒక ప్రజాస్వామ్య సూత్రంగా అన్ని ప్రాంతాల వాళ్ళు - ఒక ప్రాంతానికి వ్యతిరేకం, ఇంకొక ప్రాంతానికి అనుకూలమని కాదు - ఒప్పుకోవాలి.

(విశాఖపట్నంలో పిడిఎస్‌యు నిర్వహించిన "రాజ్యం-సంక్షేమం"

సెమినార్ - మే 1996)